

SLOVENSKI NAROD.

Inhaja vsak dan zvečer, izrahi nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ograke došele na vse leta 25 K., za pol leta 13 K., za četr leta 8 K. 50 h., za jeden mesec 2 K. 30 h. Za Ljubljano bres pošiljanja na dom za vse leta 22 K., za pol leta 11 K., za četr leta 5 K. 50 h., za jeden mesec 1 K. 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leta 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. Posamezne številke po 10 h. Na naročbo bres istodobne vpošiljavate naročino se ne osira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h. Če se dvakrat, in po 8 h., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljenje je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se izvole gospodijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vgove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 35.

Katoliška univerza.

Že dolgo let sanjari klerikalizem o tem, kako dobi vse šolstvo v roke. Izha- jajoč s stališča, da je vsak človek produkt vzgoje, da njegovo mišljenje in čustvo vanje ne izvira iz njegove osebnosti, ampak je posledica v dobi vzgoje vcepljenih mu nazorov — trudi se klerikalizem na vse mogoče načine, da bi se šola postavila v službo klerikalizma, misleč, da se tako obnove oni časi, ko je cerkev bila absolutna vladarica sveta, ker je bil ves svet vkljenjen v spone duševne sužnosti.

V prvi vrsti vodi klerikalizem boj za ljudske šole, ker vidi v teh največjo nevarnost za svoje gospodstvo nad maso ljudstva. V tem boju nastopa z vso brutalnostjo in z vso hudobnostjo. Ljudstvo ščuje proti šoli, zavedno učiteljstvo, ki se ne da korumpirati, kakor so se dali na Slovenskem Slomškarji in njihove zaveznice, preganja neusmiljeno ter sploh vporablja vsa sredstva, tudi najzaničljivejša, da podkoplje učiteljstvu ugled mej narodom ter tako pripravi tla — konfesionalni šoli pod duhovniškim nadzorstvom.

Tudi v srednje šole sili klerikalizem. Posebno preži na učiteljišča, a tudi gimnazije in realke hoče zavzeti. V to naj služijo nedavno tega izvojevanje duhovne vaje in v ta namen se klerikalizem tudi peha za to, da bi se dijaki srednjih šol organizirali v nekakih bratovščinah, kjer naj bi se jim vcepljalo klerikalno mišljenje. Pri nas hoče škofov kar svojo posebno gimnazijo ustanoviti, da bi se moglo v večjem številu vzgojiti pandurjev klerikalizma.

Pri visokih šolah je imel klerikalizem doslej še najmanj sreče. Po tistih skritih zvezah, ki jih ima, se mu je sicer tu, in tam posrečilo, da je kakega svojega somišljenika spravilo na stolico vseučiliškega profesorja, ali to je ostalo brez upliva na značaj vseučilišč. Gleda visokih šol ima klerikalizem najmanj upanja, da doseže uspehov, dasi kaj marljivo obrekuje in denuncira brezversko znanost in njene oznanovalce.

LISTEK.

Sobotno pismo.

Božič je prišel letos skozi deževno meglo in plundro v pristnih ruskih galosh in najdebelejšem haveloku. Novo leto pride gotovo hripcavo in nahodno, kihajoč in kašljajoč, Sv. trije kralji pa se namegravajo letos sploh odpovedati, ker lež radi influence v postelji in je absolutno nemogoče, da bi bili do 6. januvarja že na nogah, oziroma na kamelah.

Ali prihodnja sreda zavije staremu letu vrat in mu zapoje finale, kakršen mu gre. — »Ende gut, Alles gut« se o starem letu more ravno tako malo trditi, kakor o naši slovensko-politični bilanci, že zato ne, ker bo zadnja dva dneva zboroval kranjski deželnici zbor, v katerem sedi nova klerikalna večina, v njej pa »elita« z drom. Šusteršičem na vrhu in z notranjskim kravarjem na koncu. Začetek leta rodil se je v naših kranjskih Tirolah v znamenu klerikalcev in konec bo v istem znamenu, — zato velja peti o tem letu: »Ende schlecht, Alles schlecht! Koncem

Klerikalizem uvideva sam, da danes, četudi je v državi skoro vsemogoč, vendar še nima take sile, da bi se mogel polastiti visokih šol, da bi mogel visoke šole vpreči v svoje namene in zato si hoče pomagati s tem, da ustanovi svojo katoliško univerzo, visoko šolo, ki bi stala pod nadzorstvom škofov in kjer bi se vse znanosti učile na katoliški podlagi.

Znanost na verski podlagi ni nikaka znanost. Prvi in najelementarniši pogoj znanosti je, da mora biti pri vseh svojih raziskovanjih popolnoma svobodna in nedovisna. Znanost, kateri je v naprej predpisano, da ne sme iskati in oznanjevati gole in čiste resnice, ampak da mora učiti in najti le to, kar se strinja s cerkvenimi nauki, taka znanost je sleparija. In taka je vsa katoliška znanost. Ta katoliška znanost je dekla posamezne konfesije in je skoz in skoz tendenciozna, ker ima samo namen, služiti cerkvi za vsako ceno. Vseučilišče, kjer se taka znanost uči, ni vredno tega imena.

Tako vseučilišče hočejo ustanoviti avstrijski škofo misleč, da vzgoje tam čistokrvnih klerikalcev, ki zadobe vso oblast v državi, zasedejo vse važne službe in bodo svojo moč postavili v službo klerikalizma, ter mu pomagali, izvršiti drugo protireformacijo.

Ta projekt ni nov. Sprožil se je že pred leti in tudi I. slovenski katoliški shod se je v imenu slovenskih klerikalcev zanj izrekel. Za slovensko vseučilišče v Ljubljani se ta katoliški shod ni izrekel, nego samo za katoliško vseučilišče v Solnogradu, v tistem Solnogradu, ki je tako stupeno preganjal slovanskega blagovestnika sv. Metodija. Agitacija za katoliško vseučilišče je bila nekaj let tako živahna. Tudi slovenske bogoslove se je sililo, da so morali prispevati kzbirkam za to katoliško univerzo, ali vzblic temu ni šla stvar naprej, ker ni bilo zanje nič navdušenja, ter je naposled zaspala.

Sedaj pa so avstrijski škofo to akcijo oživili. Malo dni pred božičnimi prazniki so izdali skupno pastirsko pismo, v katerem oznanjajo svoj namen ustanoviti katoliško vseučilišče v Solnogradu, zavod,

ki bo stal pod nadzorstvom škofov in kjer se bo točila katoliška znanost, ter so pozvali vernike na zbiranje potrebnih sredstev.

S tem je cela akcija stopila na realnejša tla. Stvar, za katero se zavzemo vse avstrijski škofo, je z ozirom na velikanski vpliv, ki ga imajo škofo v naši psevdoustavni državi, ima toliko upanja, da se uresniči, da je treba zavzeti napram nji določno in jasno stališče.

Naše stališče glede katoliške univerze v Solnogradu je pač ob sebi razumljivo. Mi smo odločni nasprotniki tega projekta in se mu bomo upirali z vsemi močmi. Slovenski naprednjaki storili bomo kar bo mogoče, da se ta načrt ovira ali onemogoči in če pride v državnem zboru do razprave, o njem stali bodo naši poslanci tam, kjer bodo stali nasprotniki katoliške univerze.

Tega stališča pa nam ne narekuje samo spoznanje, da je katoliška veda le humbug in da od katoliškega vseučilišča državi in slovenskemu narodu niti v kulturnem niti v narodnem oziru ni nič dobrega pričakovati, nego to stališče nam narekuje tudi strogo narodni oziri.

Slovenci zahtevamo slovensko univerzo zase v Ljubljani. Z ustanovitvijo nemške katoliške univerze v Solnogradu bi bilo to naše prizadevanje neizmerno oškodovano, če ne popolnoma pokopano. Vemo sicer, da našim klerikalcem nič ni za pridobitev slovenske univerze. Govorili in glasovali so sicer za ta predlog, a le da bi si pridobili neki narodni nimbus, da bi se kazali kot narodnjaki. Resnih namenov pa nimajo. Kako tudi, saj so slovenski škofo skoro istočasno podpisali poziv za nemško katoliško univerzo v Solnogradu. In ti škofo so absolutni voditelji klerikalne stranke, kar se pač pokaže tedaj, ko pride do odločilne bitke za katoliško univerzo.

Mi smo pa nasprotniki katoliške univerze tudi zaradi tega, ker smo prepričani, da bodo klerikalci trumoma podili slovensko diaštro v Solnogradu, kjer se bodo vzgojila v znanstvenem oziru infiornia, resničnemu kulturnemu napredku nasprotna, za pravo kulturno delo nespo-

sobna, v narodnem oziru pa vseskoz mlačna in ničvredna inteligencia. Ce dobi slovenski narod katoliško, to se pravi na katoliški univerzi vzgojeno klerikalno inteligenco, potem je njegova zadnja ura prav bližu.

To so razlogi, iz katerih nasprotujemo projektu zastran nemške katoliške univerze, za katero bodo sedaj v smislu omenjenega pastirskega pisma drli tudi slovenskega kmeta, da bo tudi on s svojimi žulji pomagal graditi nemško katoliško univerzo. V tem oziru pomore lahko vsak resničen narodnjak, da se naredi izvršiti tega pogubnega projekta ovire, pomore lahko s tem, da ljudstvo svari, naj za ta namen ničesar ne daruje. In to je vsacega narodnjaka dolžnost, kajti katoliška univerza v Solnogradu je za nas Slovence še veliko nevarnejša, kakor za vsak drugi narod v državi.

V Ljubljani, 28. decembra.

K položaju.

Božične počitnice so minile, in včeraj so se sešli deželnici zbori gorenjeavstrijski, solnograški, moravski, šleški in goriški. Novoizvoljeni češki deželnici zbor se snide danes. Zasedanje deželnih zborov bo kratko, kajti že 8. januvarja se snide proračunski odsek državnega zboru in 20. januvarja se zbera že vsi drž. poslanci. O Božiču se je bavila večina listov s počajjem ter so se stavili razni predlogi, kako naj si pomaga vlada iz zadrege. Priporoča se sprava Čehov in Nemcov, izprememba državnozoborskega opravilnika in celo restitucija Kromerijškega državnega zboru iz l. 1849. V obče prevladuje pesimizem ter se konstataje neozdravna kriza v parlamentu.

Avtro-ogrška nagoda.

»Magyar Nemzet« je prinesel članek, v katerem se spominja lanskoga novoverjetnega govora ministrskega predsednika Szella, ki je govoril o nejasnih avstrijskih razmerah, ter konstatiuje, da so razmere danes še prav tako nejasne kakor so bile leto osorej, in da se vprašanje nagodbe ni še rešilo. Ali pred Božičem so se začele vendarle obravnave glede novega carinskega tarifa, ki se bodo po No-

letu dela se na vseh koncih in krajih bilanca: v politiki, pri trgovini in nič manj pri zasebnem gospodarstvu — ekonomiji. Prvi dve rubriki prepuščam, da ju izpolnijo drugi, mene najbolj zanima n. pr. bilanca tacih »ekonomie-verwalterjev«, kakršen je dobropolski Jaklič pa poslanec Vencajz v Medjatovi hiši. Pa so tudi še drugi.

To jesen bilo je večkrat čitati v klerikalnih predalih, da bo koncem leta 1901 — »konec sveta«. Koncem tega meseca ima biti namreč na nebesu manevriranje planetne eskadre kakor je n. pr. včasih ono vojnega brodovja pred Puljem, »veliki« in »mali medved« pa bosta zgago delala spodaj, mestu kakih torpedov. Klerikalci so tiči! Tudi v tem letu so vam jo dobro preračunili! Jaz bi se pravzaprav nič ne čudil, če bi prišel kak »konec sveta«, ker — vredni so ga ti ljudje. Dobropoljski konsum že »plava« in kmalu ga bo deficit vzel, Jaklič pa se bo smejal, saj je na »suhem«, vilo ima, mandat ima, fant zna, četudi vse drugo »krevljá«. Z Vencajzovo zavarovalnico je pa druga, ta je pa že na trohnelih nogah, kakor šentpeterski most, in človeku se kar

lasje ježe, če pomisli, kakšen prizor bo to, če bo videl enkrat na sodnji dan stati na zatožni klopi take in enake kranjske kontrabantarje. V deželnem zboru kranjskem sede klerikalni junaki na desnici, če bo šlo po pravici, morajo ti ljudje priti na sodnji dan na levico, dobiti pa — kar po obeh! ...

Bilanco bosta delala tudi dr. Lampe pa profesor Zupančič, kateremu bo šteti najmanj dva tisočaka vsled zadnje tiskovne pravde proti »Slovencu«. O dru. Lametu govore ljubljanske tercijalke — če je Druškovičeva gospa tudi vmes, ne vem — da je vsled obsodbe zadnjic tako razbijal po klavirju, da so šle skoro tri oktave v »frančec«, in ga bo zdaj moral dati v reparacijo. Profesor Zupančič pa bo dal napraviti za tiskovno društvo nove vrste wertheimerico, da je noben vrag ne bo mogel z vitrom odpreti. Bilanca teh dveh bo že »slana«.

Na Igu so imeli onidan misjon. Ižanski fajmošter je vabil tja verne, moške in ženske grešnike, tudi iz Tomišlja. Tomišljski beneficijat Knific pa, ne bodi len, oznanil v nedeljo na prižnici nekako takole: »Na Igu je zdaj misjon. Kdor če tje

iti, gre lahko, kdor pa ne mara iti, naj pa ne gre, saj zveličan je lahko tudi tako.« In tako mu je res samo ena »ovca«, ki je pa že pri njem bila »pohabljen«, ušla »dušo prat« na Ig.

Škofer dr. Jeglič je zdaj dal po celi deželi v cerkvah »ofre« vpeljati. On ne misli še na konec sveta, ampak na krah, ki bi ga znal pri njegovih zavodih zadeti. In tako se svet teh ofrov še preveč udeležuje. In zadnjo nedeljo imeli so ga po poldan tudi v našem šenklavžu. Takrat je namreč največ kuharic in tacih tercijalk, ki imajo dosti srebra pa hraničnih knjižic, v cerkvi.

Nekje na Gorenjskem blizu Kranja pa se je neki dovitpen kmet tudi udeležil »ofrak«. Gre okrog altarja, ko pride do mize s krožnikom, pa položi na krožnik desetico, a ob enem poleg krožnika tudi kos cepca (z butico) in gre svojo pot iz cerkve. O tem se je seveda kmalu zvedelo, in zdaj so uganili hudomušneži roštev tako-le: Desetica je veljala cerkvi, košček cepca pa gospodu! Tableau! Da baš pri teh ofrih ne bo manjkalo po farovih nevoščljivosti, umeje se samo po sebi, te se namreč nikjer ne manjka.

vem letu takoj nadaljevale. Delo je nujno, ker mora biti novi carinski tarif gotov z začetkom l. 1903, predno se začno pogajanja glede trgovinskih zvez z zunanjimi državami. Obe državni polovici se morata zdjediniti mejsebojno o novi carinski in trgovinski pogodbi, da bosta mogli solidarno postopati glede pogajanju z zunanjimi državami. »Magjar Nemzet« sodi, da se ustava v Cislitvaniji ne odpravi, ali mogoče je, da nastanejo take razmere, da se skupne zadeve državnih polovic ne bodo mogle opravljati. Tedaj bo delati zopet na podlagi pogodbe iz l. 1867. ter skrbeti za zakon, ki dovoli najmanjše potrebšine dodelj, da se razmere v Cislitvaniji uredijo in bo možno nagodbo skleniti pravilnim potom.

Temne pege na Madjarskem.

Zadnje ljudsko štetje na Ogrskem kaže v svoji statistiki, da je število Madjarov zopet izdatno naraslo. Pred kratkim pa je izšla v Budimpešti knjiga, v kateri konstatiuje avtor, Evgen Barga, da se v zadnjih dveh desetletjih število rojstev manjša; v nekaterih komitatih, kjer je ljudstvo silno propalo in spravlja materje siloma svoje otroke s sveta, pa je padlo število rojstev od 44% pred dvema desetletjema celo na 24, 20 in celo na 14% pri tisočih. Kakor kaže zadnje ljudsko štetje izza l. 1890, je bilo na Ogrskem 22 komitatov, v katerih je naraslo število prebivalcev za več nego 10%, in od teh komitatov jih je bilo 13 popolnoma madjarskih. Pri zadnjem štetju je bilo pa le še 15 takih komitatov in le 6 izključno madjarskih. V komitatih, kjer število prebivalcev narašča, so večinoma Slovaki in Rumunci. Madjarke posnemajo Francozinje ter umore svoje otroke, še predno se rode, da, v nekaterih komitatih je padlo število rojstev na 183% na tisoč prebivalcev, dočim se rodili celo na Francoskem pri 1000 prebivalcih povprečno 22% otrok. V okraju Decs se je rodilo od l. 1890 do 1900 388 otrok, umrlo pa je 504 ljudij. V dekanatu Gornji Baranyer jih je bilo l. 1899 mej 76 okraji 32, kjer je umrlo več oseb kot se jih je rodilo. V občini Nagy Harsány, katera ima 1200 prebivalcev, je le 40 otrok, ki obiskujejo šolo. Mnogo občin je pa tudi, v katerih so morali s poukom popolnoma prenehati, ker ni nič otrok. Vkljub tem žalostnim dejstvom pa se število Madjarov — množi. Kake sleparije so se pač morale uganjati, kakšna nasilstva so se dogajala, predno je spravila statistika tako veliko število Madjarov skupaj, ko vendar na Ogrskem število Slovanov narašča, dočim Madjari izmirajo — vsled lastne krive seveda.

Kuweit.

Po listih se mnogo piše o takozvanem Kuweit-vprašanju. Kuweit je najboljša arabska luka ob perzijskem zalivu ter je porabna za veliko vojno ladijevje. Luka je pod turško oblastjo, a gospodar je ondi vendar skoraj neodvisni šejk Murabek. Za luko pa se zanimajo Turčija, Anglija, Rusija in Nemčija, ker je Kuweit končna postaja železnice iz Bagdada. Najbolj se potezata za to luko Anglija in zlasti Ru-

Zadnji torek so prinesli na ljubljanski ribi trg razen krakovskih ribičev tudi Ižanci čeber velikih in težkih karpov, ki so krakovske v marsičem odtehtali. Taka konkurenca je bila pa vendar odveč ljubljanskim ribičem in eden teh je dal duška svoji jezi in zajavkal proti Ižancem in njih karpom, udarši se na prsi: »Prmejkuš, podkovanih karpov pa le nimate, kakor so bili nekdaj naši! —

Toda okusi so različni, kakor zaušnice. Nekateri imajo rajši fizične kot moralne, le klerikalni voditelji sprejemljajo vztrajno in brez ugovora tudi najhujše moralne »facke« rajši. V tem so podobni tistim ljubljanskim inteligentnikom, ki poslušajo rajši dunajske »bauchrednerje«, štajerske »jodlerje« in koroške »g'stanzen-sängerje« po raznih hotelih in pri filharmonikarjih, kot bi zahajali k slovenskim operam in dramam. Po mojem mnenju bi bilo za finance slovenskega gledališča boljše, ako prireja po novem letu rajši stagione dunajskega »Casperltheatru« in »volkssängerjev«. Gledališče bo potem vedno polno, blagajnica se zredi in okusu »široke publike« se ustrez. Prepričan sem, da bo to nov argument, kako potrebna je Ljubljani — univerza!

sija, ki prodira vedno bolj k perzijskemu zalivu, saj ima gospodarske zveze s Perzijo. Zato se vrše sedaj pogajanja radi rusko-perzijske cariske zveze. Tej se upira Anglija, tekmoča Rusije, ter se hoče polastiti Kuweita, da bi izpodrinila ruski vpliv v Mezopotamiji ter se utrdila v perzijskem zalivu. S tem pa seveda Turčija tudi ni zadovoljna. Anglija podpira Mura-beke, Turčija pa svojega šecka Ibu Rašida, ki sta imela že nekaj bojev na suhem in na morju. Sedaj pa je prišlo še nekaj ruskih ladij pred Kuweit. Tako so razmere ob tej luki zelo napete. Anglija je proti Rusiji in Turčiji. Zadnje dni se je sklenila nekaka pogodba, da ostane začasno vse pri starem, da se rešitev vprašanja še nekoliko zavleče. Možno je, da bodo radi Kuweita še grmeli angleški in ruski topovi!

Vojna v Južni Afriki.

15. t. m. so imeli vodje Burov v Kafirkopu v Oranju vprščo predsednika Stejina pod predsedstvom Deweta zborovanje glede bodočega postopanja, in že 18. t. m. so se začeli novi porazi Angležev. Tega dne je Dewet z 800 možmi pri Bethlehemu naskočil generala Dartuella. 19. t. m. so Buri naskočili 220 km severno Bethlehema angleško kolono, istega dne ponoči pa so Buri severno Pretorijske napadli kolono polkovnika Praksa. 20. t. m. zjutraj je Botha zgrabil polkovnika Damanta. Hudo tepen je bil general Spens blizu Hegenderlyna. Kitchener sam poroča, da so angleške izgube velike. Zadnji poraz so doživel Angleži 24. t. m. in sicer je Dewet porazil Firmana pri Twee-Fonteinu. Angleži so izgubili baje 4 kompanije, t. j. 400 mož in dva topa. Angleški listi priporočajo, naj se hitro pošljejo nove čete in novi, lažji topovi. V Londonu so jako preplašeni in miroljubnost se med Angleži širi.

Poštenjak Koblar — pri delu.

Včeraj je bil klican kranjski dekan Koblar pred tukajšnje deželno sodišče, in s sabo je prinesel znano hranilno knjižico pokojne Terezije Eržen. Knjižica se danes glasi na 9800 K., je torej že taka, da bi se težko dobila duhovna posoda, ki bi šla brez zanimanja mimo nje. Tudi poštenjak Koblar oklepa se je z vso silo z dolgimi svojimi prsti. Pri tem živi blagoslovjeni mož v trdn veri, da pravde zgubiti ne more. Zategadelj je tudi primerno arroganten; če ga na primer predsednik sodišča kaj vpraša, odgovarja najprej sede, in šele potem zvleče dolge svoje kosti iz stola, ko ga je lastni zastopnik, gospod dr. Furlan, takoreko kviško zbral!

Ustna razprava prične se ob devetih zjutraj. Senatu predseduje deželnega sodišča svetnik Polec, votanta sta pa deželnega sodišča svetnika Wenger in Vedenjak. Perovodja: dr. Vodušek.

Dr. Tavčar, ki zastopa tožitelja, Martina Eržena, razvija tožbo takole:

Dne 24. julija 1901 umrla je v Kranju Terezija Eržen. Njena zapuščina razpravlja se pred c. kr. okrajnim sodiščem v Kranju sub A 287/1. Kot jedini ji brat oglasil se je tožitelj dedičem na podlagi zakona, ter se je ta oglasba tudi sprejela.

Iz tega zapuščinskega akta je razvideti, da se po zapustnici ob smrti ni dobito niti beliča premoženja, tako, da je moral tožitelj znatne pogrebne stroške iz svojega poplačati. S tem se mu je vzelo tistih par krajev, katere si je bil za starost prihranil. Sedaj je onemogel in po želji dekanja Koblarja naj bi po svoji edini sestri imel samo to dedičino, da izgubi vse prihranke, katere si je bil kot črevljar težko prislužil. Vedelo se je, da je imela zapustnica hranilnico knjižico mestne hranilnice v Kranju, št. 7408 z vlogo 10.000 kron. Da je bila to istina, dokazuje zgojni zapuščinski akt, in njem nahajajoča se potrdila omenjene hranilnice. Ta knjižica pa je izginila kot kafra, a končno se je vendar izvohalo, da se nahaja pri kranjskem dekanu Antonu Koblarju. Ta jo je prinesel k sodišču, po zaslijanju pa jo je zopet s sabo vzela. Ob jednem je toženi dekan izjavil, da mu je zapustnica omenjeno knjižico dne 19. julija 1901, torej pet dni pred smrtno, v blagodejne namene podarila. Prav pri koncu zapisnika pa je s posebno previdnostjo dostavil, da mu je

podarila med živimi v dobrodelne namene. Ta izpoved napravlja utis lažnijnosti, že zategadelj, ker ni misliti, da je zapustnica pojmlila tisti fini razloček, ki obstoji med daritvijo za slučaj smrti, in daritvijo med živimi. Pač pa je moral gospod dekan ta pojem imeti, če si je hotel ohraniti svoj plen. Dekan je takoj dne 19. julija 1901 vzel iz hranilnice 200 K. Pravi sicer, da jih je zapustnici prinesel, pa tudi to je izmišljeno, ker se ob smrti niti vinari ni nahajal v zapuščini. Teh 200 K ima toženi v zapuščino povrniti. V hranilnici je sedaj še 9800 K. in 33 K 33 vin. interesa, tako da je dne 24. julija 1901 knjižica vredna bila 9833 K 33 vin. Ostanek 200 K pa je imel dekan Koblar v rokah. Daritev, kakor jo trdi toženi, je pa sploh neveljavna, ker ni zadost jasna, in ker obdarovali z »dobrodelenimi nameni« ni zadostno označen. Tudi dekan ni zastopnik teh dobrodelnih zavodov, tako, da ni imel pravice jih dne 19. julija 1901 zastopati.

V drugem je ta izpoved dekanova dočela izmišljena. Po njegovi trditvi bi bila knjižica popoloma v njegovih rokah, in če bi končno izginila v njegov žep, bi zategadelj živ krst od njega nikakega računa zahtevati ne mogel. Končno je poplačilo dolgov kranjskega dekana tudi »dobrodelen namen«, vsaj v kolikor prihaja v poštov oseba tega dekanal! Sicer bi pa vsak pošten človek, kadar stoji pred tako daritvijo, poklical vsaj par prič, da bi osoda cele daritve ne tičala zgolj v njegovih rokah, to velja še posebej za Kranj, kjer je zanesljivih in poštenih prič obilo!

Nekaj dñj, dva ali tri dñj pred smrtno obiskala sta Terezijo Eržen zakonska Janez in Katarina Škerlj, ki sta ž njo v starem prijateljstvu živelia. Prišla sta slučajno v Kranj, in ker sta čula, da je stara prijateljica nevarno obolela, sta jo šla obiskati.

Pri ti prilikti jima je zapustnica pravila, da se ji jebolezen na boljše obrnila, in da upa, da bode v kratkem popolnoma zdrava. Pristavila je, da bode šla takoj, ko le malo okreva, na jug, da se tam popolnoma okrepi. Povedala je, da njeni celo premoženje znaša ravno 10.000 K., da je v kranjski hranilnici naloženo, in da bode denar, ko gre na jug, s sabo vzela. Sedaj, je dostavila, dala sem bukvice dekanu spraviti, ko bom pa šla v gorkejše kraje na jug, jih bom s sabo vzela! Vse to godilo se je po 19. juliju 1901.

Dokaz priči Janez in Katra Škerlj v Ljubljani.

Anton Koblar neče izpuščati knjižico, ki so mu le v shrambo izročene bile. Še celo pogrebni stroški noče poplačati. Zatorej tožba.

Zahtevek tožbe se glasi:

Toženi Anton Koblar, dekan v Kranju, ima pripoznati, da spada med zapuščinsko premoženje dne 24. julija 1901 v Kranju zamrte Terezije Eržen, — zapuščinski akt A 287/1 c. kr. okrajnega sodišča v Kranju — a) v njegovi posesti se nahajajoča vložna knjižica mestne hranilnice v Kranju, št. 7408 z vlogo 9800 kron, in nateklimi interesu; b) gotovina v znesku 200 K., katere je toženi na omenjeno knjižico dne 19. julija 1901 vzdignil, — ter privoliti, da se to premoženje vzame v razpravo, in oglašenim dedičem prisodi.

Dalje se toženi obsodi, da ima zgoraj omenjeno vložno knjižico, kakor tudi gotovino v znesku 200 K., 5% interese od dneva dostavljenje tožbe, zapuščini po Tereziji Eržen v roke c. kr. okrajnega sodišča v Kranju tekom 14. dñj poplačati, oziroma izročiti.

Vse proti eksekuciji! Cum impensis! Dr. Furlan, zastopnik Koblarjev — vrag vedi, da ni dobil zaupanja dr. Šusteršič! — odgovarja tožbi na dolgo in široko. Na prvem mestu hoče dokazati, da je hotela pokojna Terezija Eržen svojega brata in sedanjega tožitelja razdediti. Ne prestano si je glavo belila, kako bi bratu odvzela dedičino po sebi. »Gospa Likozar rekla ji je na to, da more, ako hoče brata razdediti, poklicati notarja, ali pa doktorja, da bo svoje reči v red spravila, ker bode sicer vendar — lebrat po nji vse podedoval. Rančka pa je izjavila, da notarja in doktorja noče imeti. Nato rekla jej je gospa Likozar: da naj pokliče gospoda dekana, s čim je bila rančka zadovoljna. Drugič hoče toženi dokazati, da je pokojna Terezija Eržen še pri življenju mnogim osebam omenjala, da se jih je spo-

minjala, ko je svoje reči z dekanom vred spravljala. »Obetala je različnim osebam, da jim bo 500 gld., ali 300 gld. itd. za pustila.«

Dr. Tavčar se protivi vsem dokazom, ker so nepotrebni. Toženi v svojem odgovoru sam pripoznava, da je hotela Terezija Eržen izreči poslednjo svojo voljo, tako, da se ima cela pravda presojati po predpisih §§ 552, 647, 650, 914. in 916. obč. drž. zakonika. Že to, kar toženi v svojem odgovoru omenja, zadošča, tako, da se bode moralno tožbi ugrediti, ne da bi se zaslisi ponudeni dokazi.

Toženi Tone Koblar, informativno zaslišan, izpove takole: Dne 19. julija 1901 prišla je neka ženska k meni ter me je pozvala, naj grem k rajnki Rezi Eržen. Jaz še vedel nisem, zakaj da me kliče, kajti o premoženju nisem bil poprej z rajnko nikdar še ničesar govoril. Jaz pride na to k rajnki okolo 11. ure ali polu 12. ure opoldne ter jo vprašam, kaj da želi. Ona mi reče: »Jaz se čutim slab in vem, da ne bom dolgo živel. Vendar pa nočem napraviti testameta, da ne bo treba plačati procentov. Zato Vam hočem izročiti svoje bukvice.« Na to mi reče, naj pokličem njeni deklo. Jaz stopim k vratom sobe in rečem, naj pride postrežnica notri. Tako na to stopil je tožnik v sobo. Rajnka bila je nejevoljna ter je rekla: »Jaz te ne potrebujem, dekla naj pride!« Brat je odšel in rajnka je rekla: »Ta prav preži na bukvice, pa ne sme nič dobiti radi svojega življenja.« Na to vstopi dekla (Marija Cotel) in rajnka ji reče: »Pođi v kofer, pa prinesi tisto, kar je notri zavito.« Dekla šla je v kovčeg, je prinesla v neki reči zavito hranilno knjižico, je dala taisto zavito rajnki ter je odšla. Na to je rajnka knjižico odvila ter je dala taisto meni v roke, ruto in menda nekaj denarja je pa obdržala ter rekla: »Te bukvice Vam sedaj dam med živimi v dobre namene, tako da ne boste imeli zaradi mojega premoženja ne pred davkarjo, ne pred sodnijo opravka, kadar me ne bo več, ampak da boste potem kar sami vse uredili.« Ker bom pa še nekaj za se potrebovala, prosim, pojrite mi po 100 gld. in mi jih prinesite. To drugo pa, kar je na bukvicah, pa tako razdelite: 1000 gld. imejte za reveže, 1000 gld. ostane farni cerkvi, 500 gld. ostane za ustanovljeno mašo za me, 100 gld. dajte revnemu žnidarju v Stražišu, se bo že sam oglasil (Luka Uranič), 100 gld. dajte naši rejenki (Mina Dolenc, Stražište št. 141), 100 gld. tej Pintarci, ki me streže (Marija Pintar v Kranju), po 100 gld. pa ta zgornji bolnici Katri in njeni sestri Micki, ki mi streže (to sti Katarina Kerštajn in Marija Novak). Na to se je malo pomislila, kakor bi računala, čež koliko je že razpolagala in je rekla potem: »Ta bolna je zelo potrebna! Ali pa dajte obema 500 gld. Bom že Mariji Novak povedala, koliko da dobiti, kar Vam bo ona rekla, toliko jima pa dajte. Se znate nanjo zanesti. Sedaj pa še kaj drugega! Pa mi ne pride na misel. — No, pa dajte nekaj za revne študente, nekaj, precej pa Vi obdržite.« Jaz ji rečem: »Zahvalim, ne potrebujem za se ničesar.« Rajnka reče na to: »No, si bodete pa Vi domisili, v kakšne dobre namene bi se obrnilo, pa vzemite in to drugo porabite po svoji previdnosti v dobre namene, kakor hočete.« Jaz sem šel na to s knjižico po 100 gld. v hranilnico, kjer sem dobil bankovce in sem jih takoj prinesel rajnki. Ko sem rajnki teh 100 gld. vročil, rekla mi: »Tedaj, kakor sva se zmenila, tako naredite!« Jaz sem to smatral kot darilo v gotove namene, brezvomno pa vsaj kot naročilo, katero imam pravico takoj, kakor tudi po njeni smrti izvršiti. In tak mandatum post mortem je v smislu § 101. a. d. z in najvišji razsodbi z dne 3. oktobra 1883 G. U. št. 10345 in z dne 29. marca 1898 G. U. št. 84 popolnoma veljavno.

Predsednik: Gospod dekan, ali se Vam ne zdi čudno, da je pokojna tako dobro razločevala med daritvijo »med živimi« in daritvijo »mortis causa«.

Koblar: O ni! Sicer je pa bila v Trstu, in tam se človek marsikaj nauči. Predsednik: Ali mislite, da Vam je Eržen svoje celo premoženje takoj podarila? S čim pa naj bi bila živila, če je slučajno zopet zdrava postala?

Koblar: Tisto bi bilo njena stvar!
Dr. Tavčar: To je bila prava sreča, da je Reza Eržen umrla. Sicer bi jo morala občina rediti!

Koblar: Morda bi ji pa bil knjižico zopet nazaj podaril.

Nato sklene sodišče zaslišati nekaj prič.

Priča Janez Škerlj, mehanik v Ljubljani, pove, da je bil dne 21. julija 1901 na obisku pri Rezi Eržen, in da mu je le-ta pripovedovala, da je dala bukvice dekanu shranit. »Gospod so prišli namreč k nji, so ji pričeli praviti: vi ste starci, viste bolni, vimate svojih ljudi, vam bodo bukvice še izginile, ali vam pa bodo vzete. Dajte jih meni!« In res jih je dala. Pri tem je Reza Eržen pričo vprašala: ali nisem prav storila? Priča ji je odgovorila: Prav, ste vsaj poštenemu človeku dali spraviti, kadar boste nucali, vam bo pa nazaj dal.

Priča Katarina Škerlj, žena prejšnjega. Izpove kakor njen mož Janez Škerlj.

Predsednik: Kaj pravite k temu, gospod dekan?

Koblar: Nič!

Predsednik: Povejte mi, gospod dekan, zakaj niste poklicali par zanesljivih prič?

Koblar: Bal sem se tožnika!

Ta odgovor napravil je utis velike smenosti, ako si primerjal zdravorejenega dekana s starim in onemoglim Martinom Erženom, ki je pri tem še na pol gluh in slep. In tacega moža naj bi se bil prekajeni kranjski »tehant« bal!

Potem nastopi cel regiment pobožnih kranjskih ženic, katere je dekan Koblar mobiliziral na vojsko radi hranilnične knjižice, in katere je bil že poprej dr. Furlan, ki se je v ta namen v Kranj podal, dobro izvezbal. Čudno je bilo, da se je ta garda na tisto, kar je bilo na korist »gospodu«, prav dobro spominjala, na vse drugo se pa ni mogla več spominjati. Navadna prikazen pri takem materijalu! Vse te ženske so pa vendar izpovedale — prej kot ne si niso bile v svesti, da slabo za »gospoda« govore — da je Reza Eržen hotela delati oporoko!

Dr. Furlan predlaga, da naj se dekan Koblar pod prsego zasliši, tako, da dobi kranjski poštenjak celo pravdo v roko.

Dr. Tavčar se temu odločno protivi, ker ni izključeno, da ne bi dekan krivo prisegel. Omenja, da je bil pri kazenskih razpravah, ko se ni dala prisega duhovniku, ker se je bilo batiti, da bode pod prsego lagal. So pač take razmere v deželi!

Sodišče se je dolgo časa posvetovalo. Ali vendar je razprava podala popolno sliko, in čisto nepotrebno je vsako zasljanje Koblarjevo! Opraviti imamo s slučajem, kakor so se v dobi škofovih zavodov takorekoč udomačili v deželi. Pred sabo imamo čisto vsakdanji lov na hranilnično knjižico, napravljen po »dušnem pastirju«. Ta dušni pastir izvohal je, da ima neka bolnica 10.000 K, in da je jezna na svojega brata, ki bi bil njen edini dedič. Tu bi se dalo kaj ujeti! si misli lovski dušni pastir. Dne 19. julija 1901 bil je lov, malo dni poprej — kar Koblar sam prizna — obhajali so gospod tehant bolnico. In takrat so prej kot ne padle tiste besede: mati, vi ste starci, ste bolni, bukvice vam bodo ukradene itd. Na to se je pripravljala teren: nastopila je celo garda starih žensk, ki so bolnico v svojih rokah imele, in katere so bile brez dvojbe z dušnim pastirjem zmenjene, da so hujskale proti bratu, ter priporočale gospoda tehanta, ki umejo take reči brez sodnije, brez davkarje in brez procentov v kraj spraviti. Tehant pridejo in bukvice s sabo vzamejo. Bolnica sicer pravi, da jih je dala »gospodu« samo shraniti, in da jih bo nazaj dobila, kadar jih bo »nucala«. Tehant pa govore drugače: da jim je bolnica svoje premoženje do zadnjega vinjarja med živimi podarila. Vse, čisto vse! Revica je do zadnjega dneva upala, da bode ozdravela, in da pojde na jug, »da se še jednokrat grozja nazobljek«. Imela je podobo matere božje, do katere je največ upala. No, če ji je božja porodnica izprosila zdravje, s svojega ležišča vstala bi bila Terezija Eržen kot beračica, ker je dne 19. julija celo svoje imetje »med živimi« podarila kranjskemu dekanu. Ali je pameten človek na svetu,

ki bode kranjskemu dekanu kaj tacega verjel, in naj to človeče desetkrat priseže, seve po Liguorjanski metodi?! Stvar pa je prozorna, kakor steklo. Poštenjak Koblar, ko je enkrat tičal knjižico med dolgimi svojimi prsti, in ko je bila Terezija Eržen umrla, se je brez dvojbe posvetoval s kakim skušenim katoliškim juristom. In ta mu je povedal, da se cela brozga z dne 19. julija ne bodo dala na površju obdržati niti kot posmrtna daritev, niti kot mandatum post mortem. Povedal pa mu je, da bi se cela umazana zadeva dala rešiti kot daritev inter vivos, kar se pravi slovensko kot daritev »med živimi«. In sedaj nastopi ta daritev med živimi. Najprej jo prinese Koblar sam k sodišču, ter jo nekako sramežljivo odloži v zadnjem kotičku dotičnega sodniškega zapisnika. Potem pa jo je bilo treba vcepiti pobožnim ženicam v glavo, da bi pri glavnih razpravah z žensko svojo pametjo kaj ne pokvarile. Gosp. tehant so jako previden gospod. Na njihovo željo pripeljal se je sam dr. Furlan v Kranj, in odprl ondi velikansko inkvizicijo. Jemal je priče na zapisnik, jim stavil potrebna vprašanja, ter vse zapisal, kar so zbegane ženice izpovedale. Dobile pa so te zbegane ženice utis, da so gospod tehant zaljubljen v daritev med živimi. In sedaj bi bili morali čuti te stare ženske, kako jim je pri glavnih razpravah bila vsaka druga beseda »daritev med živimi«! Doživelj smo drugo izdajo goškega kurata ženskih prič, in človek se je kar čudil, da ni nastopila kaka stara krščenica ter pričela razpravljati o »donatio inter vivos«. Cela stvar se da naravno raztolmačiti. Kar ni dosegel dr. Furlan s svojo inkvizicijo, to je dodelal Koblar sam. Ko je bila stara ženica vprašana, kdaj so gospod tehant ž njo o ti pravdi zadnjič govorili, odgovorila je: Še včeraj! Potem pa je s sumljivo hitrico dostavila: »Pa so mi rekli, da naj resnico govorim. In tako je tudi bilo. Oče dekan so vse svoje priče, dan pred razpravo, okrog sebe zbrali, in so jih lepo krščansko opominjali, da naj resnico govorite. Poznamo taka sredstva, in tepec je, kdor se nad tem izpodnika! Ali ni res tako? Res je!«

Sodišče, ki si prej kot ne dobrodelnih nekdaj utisov »des irreferiblen Selbst-eides« nazaj želi, je sklenilo, da naj se Koblar pod prsego zasliši. In sicer z imenito motivacijo, »da izpoved Škerlja Janeza še ni zadostno ovržena«. Škerlj mora torej na vsak način ovržen biti! Razprava se je na to prenesla, in gospod tehant bodo imeli došti časa, da vestno in na vse strani premislijo in pretehtajo, kako naj s svojo prsego pravdo čisto v svoje roke dobe. In gospod Tone bo prisegal, da bo kar veselje. Tudi sveti Liguori piše nekaj o prisegah, posebno o prisegah za dobre namene.

Razprava se danes nadaljuje. O izidu poročamo prihodnjič.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 28. decembra.

Osebne vesti. Davčni nadzornik gosp. dr. Karol Šavnik je imenovan ministerjalnim koncipistom v finančnem ministrstvu. Pri finančnem ravnateljstvu v Ljubljani so imenovani: finančni koncipist g. M. Spindler davčnim nadzornikom, konceptni praktikant g. E. Kandare finančnim koncipistom, oficjal deželnega plačilnega urada, g. Aleksander Ingljič, blagajnikom, davčni pristav g. Viktor Česnik davčnim oficjalom in davčni praktikant g. Valentin Novak davčnim pristavom. Premeščeni so: višji finančni komisar v Logatec, g. dr. Ivan Rupnik, k uradu za odmerjenje pristojbin v Ljubljano, davčni oficjal v Ljubljani, g. Karol Pirc, k okr. glavarstvu v Logatec in konceptni praktikant v Kočevju, gosp. Aleks. Guzelj, k davčni administraciji v Ljubljani.

Volitev v komisijo za odmerjenje osebne dohodarine. Priporočamo, naj se volijo v to komisijo naslednji gospodje: za I. razred kot člena Ivan Knez, veletržec v Ljubljani, in Andrej Šarabon, trgovec v Ljubljani-Vodmatu, kot namestnik pa Ferdinand Starc, c. kr. deželnosodni svetnik v p. in posest-

nik v Ljubljani; za II. razred kot člen Fran Žužek, c. kr. nadinžener v p. in posestnik v Ljubljani; kot namestnika pa Josip Lenč, trgovec in posestnik, ter Anton Dečman, trgovec in posestnik, oba v Ljubljani.

— **Anton Mezeg, župnik v Podkraju** je velik nasprotnik vseh liberalcev in vseh liberalnih časopisov. Kako se trudi, da bi pregnal naš list s Podkraja, o tem pričuje pismo, katero je ravnokar pisal gospodu Martinu Rovanu, poštemenu možu in posestniku v Podkraju. Pismo slovi:

Spoštovani g. Martin Rovan!

Morebiti se Vam čudno zdi, zakaj da me ni k Vam v gostilno. No, vzrok lahko veste. Dokler bodo pri Vas liberalni časopisi, mene in mojih pristašev ne bo k Vam. Kajti, kdo bo hodil v hišo, kjer ga blatiča in zabavlja čez njega, kar se ravno godi v grdi liberalnih časopisih.

Moje mnenje o teh časopisih je tisto, kakor presvitlega ljubljanskega škofa in drugih škofov ter papeža samega: namreč, da taki časopisi napravljajo silno pohujšanje pri priprostih ljudeh, ki ne vedo laži ločiti od resnice. Človek mora biti že precej izobražen in skušen, da mu taki časopisi niso, Bog, ve kako nevarni. Za navadnega človeka, ki vse verjame, kar bere, in še rajši verjame kar je slabega: za takega, pravim, je pa slabero kar naravnost strup za njegovo versko prepričanje. Ako ne verjame, naj pa Vas skušnja uči. Poglejte nekoliko prave liberalce, ali ima še kateri v resnici trdno versko prepričanje? Pravijo sicer, da so dobri kristjani, toda to je le ljudem peseck v oči. Tudi dr. Tavčar pravi, da je dober kristjan, da si je splošno znano, da ne hodi ne k sv. zakramentom ne k sv. maši.

Ker so toraj taki časopisi prava kuga za versko življenje, zato pa škofje lepo prosijo in tudi rotijo zlasti gostilničarje, naj nikar ne pustijo v svojih gostilnah slabih časopisov, ker s tem bi bili oni sami krivi groznega pohujšanja, ki ga napravi tak umazan časopis. Gotovo se boste še spominjali na te škofe besede.

Zato pa, ako ste še v resnici kataliki mož, prosim Vas prav lepo in v imenu Božjem, ne nakopujte si na veste težke odgovornosti pred Bogom! Veste, kaj govoriti Kristus o pohujšanju? Kako upate vredno prejemati sv. zakramente, ako pustite, da se iz Vaše hiše širi med ljudi protiverski duh in da tega nočete zabraniti, dasi bi lahko.

Ne govorite, da ste prisiljeni imeti v svojih prostorih take časopise! čež zradi pivcev. Ako bi vsi gostilničarji zaprli svoje prostore tem časopisom, bi kmalu ponehali izhajati. Ali jih bo Trkman na hrbitu nosil okoli, ako bi mu noben gostilničar ne pustil imeti v svojih sobah umazanega in pohujšljivega berila. Glejte, celo Jurček Lojze, dasi je liberalec, jih noče imeti v svoji hiši, Vi pa, ki se štejete med katoliške može, pa pustite, da Vam drugi gospodarijo v hiši glede liberalnih časnikov.

Nikar ne glejte na par krajcarjev, ki jih morebiti vsled tega vlovite! Povem Vam, da Vam nikdar ne bodo prinesli božjega blagoslova, ampak Vam bodo zapravili še tisto, kar ste sicer pošteno pridobili. — Še tako ljudje govorijo, da Vaša hiša ni srečna, in kakor vse kaže tudi res ni. Ako bote pa to berilo imeli v svoji hiši, pa Vam lahko za trdno obljubim, da ne bote imeli še toliko sreč, kakor do zdaj!

Lahko toraj sami sprevidite, da hišni blagoslov in pa tako liberalno berilo ne gre skupaj. Odločite se toraj za jedno, ter Vas prosim, da mi do petka zvečer spororočite, ali Vas je volja, pustiti te časopise ali ne; ker ako jih obdržite, potem sem prisilen, da se Vaše hiše ogremo tudi v soboto, ko budem drugod hiše in jedila blagoslavljaj. Ako mi pa ne boste nič sporočili, pa tudi vem, pričem da sem!

To je moj zadnji opomin do Vas!
S spoštovanjem

Anton Mezeg,

župnik.

Tako ščuvanje moramo prenašati, in ni ga varstva, dasi se toliko piše o tem, kako je obrtništvo zaščiteno proti slepar-

jem in hujšačem! Pri vsem tem pa je ta Anton Mezeg človek, ki je predlansko leto dal svojo kuharico »za tri mesece v Ljubljano«, kar ni bilo v posebno spodbudo ubogi fari. Tudi se gospod fajmošter radi vina napijejo, tako da ga časih pozno v noč gračinski logarji pošteno nadelana v farovž privlečajo. Ko bi pijani kolar pri tem še molčal! Pa ne! Ko ga vlečejo logarji skozi vas, poje na vse globo: Dekle, povej, povej, ali me še ljubiš kaj! Tudi to ni v spodbudo revni fari! In tak katolik se predrzne pisati pisma polna katoliškega hinavstva. Piano, možek, molči no, molči!

— **Občinski svet ljubljanski** ima v tork, 31. decembra t. l. ob petih popoludne v mestni dvorani izredno in zadnjo sejo v tem letu.

— **Slomškarji na delu.** S Štajerskega se nam piše: Učitelj Jaklič iz Dobrepola pošiljal je zadnje dni lastnoročno pisane liste raznim učiteljem tudi po Štajerskem za občni zbor 29. in 30. t. m. Slomškove zveze rekoč: »Vabim Vas najuljudneje, da se udeležite shoda Res je, da umečno narejeno javno mnenje ni prijazno našemu strmljenju. Vladajoči liberalci ... itd. Upam, da se udeležite in me v kratkem obvestite o tem, da Vam pošljem vstopnico. Z vsem spošt pozdravlja Vas Jaklič. — Enako vabite sestri Štupica & Comp. obetajoč vsem učiteljicam imenitnega uspeha itd. Tudi središki Kosi in pohorski Tomažič se ponujeta z vabili na shod. Grozno bobnajo ti hinavi in če jih Slomšek iz nebes pogleda pošlje še Vam potres o tem zboru v Ljubljano. To so Vam pravi klečplazci, ki zatajujo svoj poklic in se obešajo na talarje in blagoslovjene roke. — Več o tem po zboru.

— **Taki so klerikalci.** Dne 15. t. m. se je vršila v Škofji Loki prav značilna kazenska obravnava proti zagrizenemu klerikalcu iz Gorenje vasi Matevžu Jngliču. Ta mož, ki je občinski odbornik in svetovalec, je vrlega in občespoštovanega gorenjevaškega župana Martina Brenceta obdolžil, da pri razdelitvi podpare po požaru ni pravično postopal. Pred sodiščem se je dognalo, da je Matevž Jnglič delal županu grdo krivico in mu prav po klerikalno čast kradel. Jnglič je bil spoznan krivim, in ker je bil že dva-krat zaradi tativne kaznovan, je bil obsojen na 14 dni zapora in v poplačilo stroškov. Bomo videli, če bo ta klerikalec sedaj miroval, če ne, se pa še kaj dokaže, da bo pomnil.

— **Repertoar slovenskega gledališča.** Jutri v nedeljo, dne 29. t. m. bodeta dve predstavi: in sicer polegne ljudska predstava ob izredno znižanih cenah Aleševčeva burka v enem dejanju »Nemški ne znajo« in Hauptmannove dramatične sanje »Hanice pot v nebesa«, pri kateri sodeluje ženski operni zbor. Zvečer repriza Vilharjeve hrvatske narodne opere »Smiljana«. Prihodnja predstava je na novega leta dan zvečer: narodna igra s petjem »Deseti brat«. Nadaljnje predstave se vrše v mesecu januarju dne: 2., 4., 8., 10., 12., 14., 16., 18., 21., 24., 26., 28. in 30.

— **Mestna nemška deška petrazrednica** je pravi unikum med šolskami. Iz poročila v seji c. kr. mestnega šolskega sveta je razvidno, da je g. katehet M. Šarabon prosil, da bi smel vsaj v I. razredu podučevati verouk v slovenščini, ker je med 43 učencami samo troje učencev nemščine toliko zmožnih, da morejo slediti poduku, vse drugi pa učitelja prav nič ali pa jaka labora zumejo. Posledica teh razmer je ta, da ima polovica učencev najslabši red v verouku ter da prekasno opravlja spoved in prvo obhajilo. Učitelji pripovedujejo, da so po katehetovi uri učenci duševno tako utrujeni, da se ne morejo nič več zanimati za nadaljnji poduk. C. kr. mestni šolski svet je katehetovo prošnjo odklonil, ker je odkloniti moral, saj je učni jezik na tej šoli jedino le nemški ter je raba slovenščine zakonito nedopustna. Mestni šolski svet pa naj tudi ostro pazi, da se bo v tej šoli res in izključno pri vseh predmetih rabil samo nemški učni jezik. Če se učenci ničesar ne nauče, naj nosijo odgovornost njihovi starši, ki so tako zasplojeni, da ne uvidevajo, da je dober učen uspeh mogoč samo na podlagi materinega jezika.

Telovadno društvo „Sokol“ v Ljubljani priredi v torek, dne 31. decembra t. l. v telovadnici »Narodnega doma« Silvestrov večer s prijaznim sodelovanjem slav. pevskega društva »Slavec« ter nekaterih članov »Dramatičnega društva« in gg. Gorjanca in Polaška. Vspored: 1. Novaček: »Kje dom je moj«, godba. 2. Parma: »Pozdrav Gorenjski«, godba. 3. A. Förster: »Sokolska«, zbor. 4. Stiaral: »Jugoslovanska overture«. 5. A. Jeklić: »Pevčeva pomladanska«, zbor z bariton samospevom. 6. »Strunar«, muzikalno-komični prizor proizvaja br. G. 7. Zajc: »Domovini i ljubi«, godba. 8. Vilhar: »Mornar«, Vilhar: »Kam«, poje gosp. Polašek. 9. Setor: »Glasbeni spominik«, veliki potpouri. 10. Komični prizor, izvršujejo člani »Dram. društva«. 11. Ipavec: »Podoknica iz opere Teharski plemiči«, godba. 12. K. Bendl: »Na planine«, zbor. 13. Ivanov: »Venec ruskih pesmij«, godba. 14. Kocijančič: »Oblačku«, zbor z bariton- in tenor-samospevom. 15. Knoch: »Sokolska koračnica«, godba. 16. I. Vašak: »Slovan«, zbor. O polnoči govor in alegorija. Po polnoči ples. Sodeluje sl. meščanska godba ljubljanska. Vstopina za člane prosta, člani rodbin 30 kr., nečlani 50 kr. K obilni udeležbi vabi najuljudnejše odbor.

Koncert, Glasbene Matice. Prihodnji koncert »Glasbene Matice«, skaterim se bo proslavila 60letnica Dvořáková, bo 5. januvarja in ne 3., kakor se je nameravalo, ker je družba sv. Cirila in Metoda preložila svojo veselico s 5. januvarja na poznejši čas. — Pevski večer s plesom pa bo dne 25. januvarja.

Preložena veselica. Za dan 5. januvarja projektovana velika veselica v korist družbe sv. Cirila in Metoda, ki sta jo hotela prirediti združena odbora Šentjakobske in Šenklavške podružnice, se je z ozirom na koncert »Glasbene Matice« in na druge istočasne prirede preložila na nedoločen čas.

Poroka. Dne 26. t. m. se je v Ljubljani poročil g. Vaclav Hucl, c. in kr nadporočnik v Gradišču, z gospč. Vladimirom Hren, hčerkko gosp. Fr. Hrena, grajsčaka, svetnika trgovske in obrtniške zbornice ter podpredsednika »Narodne Tiskarne«. Iskreno čestitamo!

Družbi sv. Cirila in Metoda je včeraj g. Ivan Jebačin, trgovec in tovarnar kavine primesi, v družbin prid vročil 20 kron. Pri tej ljubi nam priliki najtopleje priporočamo slovenskim gospodinjam le-to ceno domače blago, ki nadkriljuje vse sovrstne izdelke. Z uporabo teh izdelkov pa se ne koristi samo domači industriji, ampak tudi vedno v de-narni stiski se nahajajoči vseslovenski šolski družbi. Slovenke in Slovenci, podpirajte jo tem načinom!

Božičnica ljubljanskega prostovoljnega gasilnega društva se je vršila v četrtek, dne 26. t. m. v veliki dvorani »Mestnega doma« z nepričakovano lepim uspehom. Dvorana in posranski lokalji bili so zasedeni do zadnjega prostora. Med gosti smo videli dokaj odlične gospode, in sicer: g. župana ljubljanskega s soprogo, zastopnike obč. sveta, g. Petra Majdiča iz Celja in mnogo drugih odlčnih rodoljubov iz Ljubljane in okolice. Po kratkem in krepkem nagovoru načelnika g. Štriceljna se je otvorila božičnica in najprvo so bili obdarjeni z igračami in sladčicami otroci gasilcev. Tu si videl radost in veselje na obrazih nedolžnih otročičev, da te je ganilo do dna duše. Za tem je dobil vsak gasilec svoje darilo, in po pravici smemo reči, da so bila ta darila krasna, dragocena in povsem primerna. Po obdarovanju otrok in gasilcev so se pričele različne igre, ki so zavale goste nepretrgoma do pozne ure, in katere so prinesle gasilnemu društvu lep dohodek. Kolikor smo mogli poizvedeti, so nesle igre čez 400 K, v gotovini pa se je že pred božičnico vposlalo gasilnemu društvu čez 1000 K. Ti dohodki so namenjeni bolniškemu in podpornemu skladu društva, in členstvo društva je darovcem gotovo hvaležno za to podpiranje. Namen božičnice je zares blag in po pravici zasluži, da se pri prirejanju takih veselic kolikor mogoče podpira. Društvo je staro čez 30 let in ima dokaj članov, ki od 20 do 30 let nepretrgoma in zvesto služijo v društvo in ki so takoreč oslabeli in osiveli v društvu. Te do-

služene invalide in bolne, za delo nespobne gasilce podpirati, je namen bolniškega in podpornega sklada. Ljubljansko prostovoljno gasilno društvo je v tem oziure lep vzor marsikateremu društvu. H koncu bodi še pripomnjeno, da je pri božičnici svirala pod vodstvom g. kapelnika Beniška ljubljanska meščanska godba neumorno, in da je žela obilo pohvale. Božično drevo, na katerem se je lesketalo nebrojno električnih lučic, je bilo krasno in bogato okinčano in otročiči se kar niso mogli nagledati te izredne krasote.

Celjsko politično društvo „Naprej“ je priredilo zadnjih štirinajst dni četvero shodov po celjski okolici in v mestu samem, na katerih se je zborovalo glede prodaje mleka na novo literško mero. Doslej se je prodajalo še vedno po stari meri na poliče, pri čemur so imeli mlekokprodajalc očitno izgubo, ker so dali liter mleka po šest krajcarjev. Ker je pa letos klaje vsled jesenske povodnji tako malo, in jo morajo poljedelci draga kupovati, so naprosili celjsko politično društvo »Naprej«, da se zavzame za njihove koristi glede prodaje mleka, in društveni predsednik dr. Josip Karlovšek je sklical shode, na katerih se je posvetovalo o omenjeni zadevi. Kot govorniki so nastopali: dr. Jos. Karlovšek, dr. Iv. Dečko, Iv. Rebek in tudi kmetovalci sami. Sprejela se je resolucija, in izvolilo se je 16 mož-odposlancev, ki so zadnji pondeljek šli k celjskemu okraju glavarju, da mu razlože svojo željo. Glavar je ostrmel, da se ljudstvo poslužuje še vedno stare mere — sebi v kvar — in izjavil, da izda na vse občinske urade odločen ukaz, da se ima v bodoče ljudstvo posluževati vedno in povsod nove mere. Cena litru mleka se nastavi na osem krajcarjev; nova mera se vpelje takoj po novem letu.

Čitalnica v Brežicah priredi 31. t. m. ob osmih zvečer v dvorani breškega »Narodnega doma« »Silvestrov večer« z gledališko predstavo »Pes in mačka«, petjem itd.

Umrl je včeraj v Temešvaru na Ogrskem g. Ivan Babič c. kr. vojaški nadživinozdravnik, rodom iz Kranja. Želel si je v domači zemlji počivati ali ni mu bilo dano. Lahka mu bodi zemlja!

Električna cestna železnica. Ustreza mnogostranskim željam se s 1. januvarjem 1902 izdajo zvezki voznih listkov, in sicer zvezki z 10 in 20 vožnimi listki za 2, 3 in 4 pase. Zvezki se dobivajo pri obratnem vodstvu v Vodmatu in pri obeh nadsprevdonikih.

Povodnji. Od včerajnjega dne do danes v jutro narasle so vode povsod v tolikoj meri, da so po nekod povodnji nastale. Ljubljanica kaže danes 250 m nad normalo, Sava pri Zalogu 160 m, manjši potoki na Barji in po deželi so prestopili struge ter preplavili travnike in polja, na katerih je ozimina vsled preobile moče jela že gnijiti. Niti zima ne pusti kmeta brez nesreč!

Kočevski rujavi premog. Kvaliteta zadnje plasti obsega že boljši premog, bolj temno barvo ter večji odstotek svetlega premoga. Uvozi se ga po železnici vsak dan 15 do 20 wagonov.

Redki karpi. Pretekli torek prinesli so Ižanci na ribji trg veliko leseno posodo 3–4-letnih karpov dolgih 25–50 cm, in težkih 2–6 kg.; ti karpi so bili zrejeni deloma v graščinskem ribniku, deloma v zasebnih vodah ondotnih posestnikov.

Aretovanje. Policija je zaprla delavko v tobačni tovarni Antonijo Kopacevo, katera je ukradla sodelavkam v tovarni galoše, črevlje in dežnik. Delavki Heleni Mencejevi, s katero skupaj stanuje, pa je ukradla iz zaklenjenega kovčega denar. Tatico so izročili na Žabjek.

Vojški izgred. V četrtek so na Poljanski cesti hodili vojaki s potegnjeni bodali okoli in upili in razgrajali. Poklicali so vojaško patruljo. Jeden vojak se je patrulji uprl in se tako zoperstavljal, da je moral narednik, ki je patruljo vodil, poslati po pomoč v vojašnico. Sanitetni vojak je tudi pri gostilni Ivane Berce ubil šipo in se pri tem na roki obrezal.

Zaston piti sta hotela dva vojaka v gostilni »pri luni«. Ko je bil čas plačati, sta jo hotela popihati, a natakarica je vzela jednemu kapo in poklicala policaja.

V kazinski kavarni je bila danes ponoči med gosti rabuka. Nastal bi bil pretep, da ni to kavarnar preprečil.

Mlad tat. Črevljarju Antonu Novaku na Dolenjski cesti št. 21 je 10letni deček F. Š. ukradel srebrno uro in jo prodal, potem pa je pobegnil z doma.

Napad. Godec I. T. je včeraj zjutraj na Poljanski cesti napadel služkinjo Frančiško Lampert iz Štepanje vasi.

Najdene reči. Na Dunajski cesti je našla gospodična M. P. srebrno žensko uro.

Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 15. do 21. decembra 1901. Število novorojenčev 18 (= 26.73 %), mrtvorjenca 2, umrlih 19 (= 28.21 %), mej njimi jih je umrlo za jetiko 6, za vnetjem sopilnih organov 1, vsled nezgode 2, za različnimi boleznimi 10. Mej njimi je bilo tujcev 8 (= 42.1 %), iz zavodov 11 (= 57.8 %). Za infekcioznimi boleznimi so oboleli, in sicer za ošpicami 26, za tifuzom 2, za vratico 1 oseba.

Tenorist Stanislav Orszelski, ki je bil lani angažovan pri slovenski, letos pa pri hrvatski operi v Zagrebu, je koncem minolega tedna gostoval v Pragi v »Narodnem divadlu« v vlogah »Lohengrin« in »Faust« ter je ondi sedaj za 5 let angažovan. Razen g. Orszelskega so pri »Nar. divadlu« tudi gdč. Radkiewicz, g. Ineman in gdč. Hilbertova, ki so bili vsi člani slovenskega gledališča v Ljubljani.

Tenorist Mačák je bil te dni v Pragi zaprt, ker je prelomil svojo pogodbo s češkim narodnim gledališčem in sklenil pogodbo v Nemčiji. O praznikih se je slučajno mudil v Pragi, kjer so ga prijeli, zaprli in izpustili šele potem, ko je položil kavcijo 6000 K.

Nevihte o Božiču. V Budimpešti so imeli o Božiču hudo nevihto z grmenjem in bliskanjem. Baje se je utrgal oblak. Temperatura je bila izredno visoka. Tudi v Baji in Gödöllő so imeli hudo nevihto. V Italiji so imeli deževje, ki je povzročilo povodenj. Na morja so bili viharji. V Ljubljani smo imeli dež in sneg.

Oče umoril sina. Iz Prage poročajo, da se je v Jaromirju kolar Josip Fierbach spri s svojim sinom, zgrabil nož in ga zabodel sinu v prsi, da se je zgrudil takoj mrjev na tla.

V vlaku odrezana glava. Iz Nice poročajo, da so neznani zločinci 24. t. m. ponoči v vlaku, ki vozi med Nico in Monte Carлом, umorili neko švicarsko gdč. Gertrude Hirschbruner ter jo oropali. Nato so ji odrezali še glavo.

Operna pevka zgorela. V Antverpi se je nedavno česala pred zrcalom opera pevka de Guerava, ko se jej je vsled iskre, ki je skočila iz peči, vnela jutranja obleka. Gospica je zadržala hude opeklime in je še isti dan umrla.

Samomor radi — petih litrov vina. Agent Josip K. na Dunaju je zaviral te dni v neki gostilni goste z različnimi dovtipi. Naposled je stavil za pet litrov vina, da pojde domov in se obesi. K. se je res kmalu odstranil, toda gostje so mislili, da se šali, zato se niso brigali zanj. Čez par ur pa so našli veseljaka obešenega v kleti svoje žene, ki je imela gostilno. K. se je hotel menda pošaliti ter je menil, da pridejo njegovi tovariši iz gostilne za njim. Nesrečen slučaj pa je hotel, da se je vrv pretesno zadrgnila in se je K. zadušil.

Raznašalec lažij o holandskem kraljevskem paru je baje neki angleški ogleduh, ki je bil pred dvema letoma pisar v transvaalskem poslaništvu v Bruslju ter je kot tak širil laži o Buriih. Ukradel je poslaniku dr. Leydsu na bruseljskem kolodvoru kovčeg in pobegnil v London, kjer kuje laži proti vsem priateljem Buruv.

Dolgo spanje. Iz Nágrád-Badkerta, na Ogerskem poročajo, da spi žena bogatega posestnika Molnarja že pet tednov. Prebudi se le za par sekund, ako je dajo poduhati eter. Vsak dan prihaja ogromno ljudi gledat spečo ženo; mnogo jih moli dan in noč pri postelji, ker menijo, da se je zgodil čudež. Molnar bo menda svojo soprogo — razstavil. Zdravniški krog se za ta slučaj kako nimajo ter ga pozorno študirajo.

Deklica je preprečila nesrečo. Češki list »Američan« pripoveduje, da se je v ameriškem mestu Lincolnu vnal požar. Šolske deklice, ki so bile slučajno v prostem času same v šoli brez učiteljice, so jele vpiti ter siliti venkaj. Nevarnost je bila, da se šolarce ponesrečijo v gneči. V tem pa je 13-letna Etelka Barker prisedla h glasovirju ter jela igrati požarno koračnico. Deklice so se pomirile ter odhajale v redu, zadnje pa je iz sobe, z dimom prenapolnjene, izšlo gorugno dekle.

Zna si pomagati. Pleskar Tikelin je pri pariškem sodišču precej domač. Te dni je prišel tja že 9. krat. V ča kalnici je že čakalo nekaj »tovarišev« na preiskovalnega sodnika, vsak s svojim »angeljem varhem«. Nadzorniki so govorili med seboj, pa tudi jetniki so se posmenkovali. Kar naenkrat se pritihotapi Tikelin k vratom, kjer so čakale priče, snel je tuj klobuk, namesto kojega je ondi pustil svojo kape, ter je vtaknil roke v žep in žvižgajoč neko koračnico jo je mahal k vhodu. Stražarji so takoj zapazili, da je Tikelina »nestalo« in so ga lovili na napačnem potu. Potoma so zaledali urno gredočega moža. »Ta je!« in so ga že držali za ovratnik. »Norci! ali ste zblazneli? Jaz sem preiskovalni sodnik Bastide.« — »To bi lahko vsakdo rekel, le z nami!« — In šele nekaj uradnikov in advokatov je sodnika rešilo iz neprijetnega položaja — pravi tiček pa je bil že mej tem pobegnil.

Smrtonosna papiga. Gospica Pavla Siedl, 29letna lastnica modnega salonu v Dunajskem Novem mestu, je imela kot velika prijateljica ptic tudi lepo papigo. Pred par dnevi je ugriznila papigo gospico v roko, ali ona se ni zmenila za to, dokler ji ni začela roka otekat, ker ji je bila kri zastrupljena. Operirali so jo dvakrat, toda brez uspeha; 23. t. m. so jo hoteli zopet operirati, a nesrečnica je umrla ponoči.

Društvo, ki noče spati, imajo v Chicagu. Vsak član se mora zavezati, da bo spal na dan kvečemu štiri ure in da tudi svojim otrokom ne bo dovolil spati dalje časa. Pri ustanovnem občnem zboru je dejal društveni predsednik: »Že dve leti ne spim dalje kot 4 ure na dan in se čutim od tedaj mnogo bolj svežega in močnejšega kot poprej. Tisoči ljudi zapravljajo nepotrebitno svoje življenje s spanjem. To je dokaz lenobe, a lenuhov Chicago ne potrebuje. Dolgi govorji so pri zborovanju tega društva prepovedani, menda iz strahu, da bi kak član zaspal.

Telefonska in brzovarna poročila.

Gorica 28. decembra. Klavžar je iz deželnega zboru izključen s 15 glasovi. Mandat dra. Treota je deželní zbor razveljavil, češ, da dr. Treo, ki letos še ni bil vpisan v imenik občinskih volilcev v Gorici, ker še zelo od novega leta tu stanuje, nima pasivne volilne pravice. Dr. Treo vloži pritožbo na državno sodišče, ker kot častni občan občine Avber ima na vsak način aktivno in pasivno volilno pravico.

Dunaj 28. decembra. Uradni list prijavlja danes sankcijonirani proračunski provizorij.

Dunaj 28. decembra. Iz Gmunden se poroča, da je bivši ministrski predsednik grof Belcredi nevarno obolen.

Praga 28. decembra. Dež. zbor je bil na običajni način otvoren. Namestnik grof Coudenhove je zlasti povdral radost vlade, da se je v veleposestvu-dosegel kompromis in izrekel nado, da bodo imela spravna pogajanja dober uspeh.

Lvov 28. decembra. V dež. zboru je dež. maršal grof Potocki v svojem ogovoru obetal, da se bodo vse kulturne in gospodarske želje Malorusov kar možno dobrohotno uvaževale.

Olomuc 28. decembra. Neki zdravnik, ki se je pri kontrolnem shodu oglasil z »zde«, je bil obsojen na šest mesecov v ječo.

Petrograd 28. decembra. V Harakovu so nastali veliki nemiri, katerih se razen dijakov in delavcev udeležujejo tudi ženske. Izgredniki so streljali na policijo.

Sofija 28. decembra. Ministrstvo Karavelov je dalo ostavko. Novo vladu sestavi predsednik sobranju Balabanov.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo ob pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha in da dobé vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Vse leto . . . K 22— | Cetrt leta . . . K 6·50
Pol leta . . . . 11— | En mesec . . . . 1·90
Za pošiljanje na dom se računa za vse leto K 2—.

S pošiljanjem po pošti velja:

Vse leto . . . K 25— | Cetrt leta . . . K 6·50
Pol leta . . . . 13— | En mesec . . . . 2·30

Naroča se lahko z vsakim dnevom, a hkrat se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

Liš se ustavlja 10. dan po potekli naročni brez ozira vsakemu, kdor ne vpošije liste ob pravem času.

Upravnštvo „Slovenskega Naroda“.

Listnica uredništva.

Slavno ravnateljstvo „Unio catholica“ na Dunaju. Poslali ste nam obširen inserat, da bi ga natisnili v našem listu. Ne vemo, če se niste morda zmotili v naslovu in ste ta inserat hoteli poslati „Slovencu“, ki je svoj čas od židovskih spekulantov sprejel denar, da je mej inserati priobčeval politične novice ter z njimi delal reklamo za bolgarsko srečko. Če je pa ta inserat bil res nam namenjen, Vam moramo povediti, da si z denarjem ne damo ust za mašiti. Naš list je storil samo svojo dolžnost, ko je občinstvo opozoril na razmere v Vaši zavarovalnici in hoče to dolžnost v občino korist tudi v naprej izvrševati. Zaradi tega odklanjam Vaš inserat.

Narodovo zdravilo. Tako se sme imenovati bolesti utešujče, mišice in živce krepčujoče, kot mazilo dobro znano „Mollovo francosko žganje in sol“, katero se splošno in uspešno porablja pri trganju po udih in pri drugih nasledkih prehajenja. Cena steklenici K 1. 99. Po poštem povzeti razpoljila to mazilo vsak dan lekarji A. MOLL, c. in kr. dvorni zagalatatelj na DUNAJI, Tuchlauben 9. V zalogah po deželi jo izrecno zahtevati MOLL-ov prepart, zaznamovan z varstveno znakom in podpisom.

2 (2-18)

40.000 krov znaša glavni dobitek lotrije v korist ogrevalnim sobam. Opozorjamo svoje čitatelje, da se srečkanje vrši nepreklicno dné 16. januarja 1902.

Priznanje

iz kroga velespošt. domačega ženstva!

Gg. Žnideršič & Valenčič
Ilir. Bistrica.

Ne dam mnogo na pretiravana časnikarska hvalisanja blaga, a vendar sem vsled Vašega inserata poskusila s testeninami Vaše tovarne, če tudi skrajno nezaupljivo.

Resnici na ljubo pa Vam moram izjaviti, da so Vaše testenine **zares izborne** ter presezajo po kakovosti druge enake izdelke.

Nezaupljivost, katero se ima do testenin drugih tovarn, nikakor tedaj ne velja za Vaše izdelke.

S spoštovanjem

J. Črnagoj

(2830-1) nadučiteljeva žena.

Ljubljana-Barje, 28. nov. 1901.

Prošnja tvrdke: Prosimo, pazite na naše prave testenine, ker se skuša druge izdelke za naše prodajati; slučajev in pritožb imamo obilo.

Naše testenine so vzlic nezadnato višji ceni cenejše kot druge, ker so kuhanje dva do trikrat večje in se jih zaradi tega potrebuje znatno manj od drugih.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 25. decembra: Vladimir Bizil, mizarjev sin, 5 mesecov, Hradeckega vas št. 27, božjast.

V deželnih bolnicah:

Dne 21. decembra: Marija Simončič, rudarjava žena, 44 let, jetika. — Ivan Kavšek, dñinar, 70 let, pljučnica.

Dne 22. decembra: Jožefa Rotar, delavčeva žena, 50 let, srčna hiba.

Dne 23. decembra: Lovro Krivc, dñinar, 53 let, nadnha.

Dne 24. decembra: Marija Šenk, dekla, 52 let, pljučnica.

Dež. gledališče v Ljubljani.

Stev. 45.

Dr. pr. 1154.

V nedeljo, 29. decembra 1901.

Popoldanska ljudska predstava ob znižanih cenah.

Začetek ob 1/2. ur.

Drugič:

Nemški ne znajo!

Burka v 1. dejanju. Spisal J. Alešovec, Režiser A. Verovšek.

Potem:

Xanice pot v nebesa.

Sanje v dveh delih. Zložil Gerhard Hauptmann. Godba M. Marschalkova. Režiser Ant. Verovšek.

Stev. 46. Dr. pr. 1155.

Začetek ob 1/2. ur.

Opera slovenskega skladatelja F. S. Vilharja.

Nova opera! Drugikrat: **Nova opera!**

Smiljana.

Opera v štirih dejanjih. Besedilo zložil Milan Krešović. V duhu hrvatske narodne glasbe uglasbovoril F. S. Vilhar. Režiser Anton Verovšek. Katalognik Bog. Tomáš.

Blagajna se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 1/2. ur. — Konc ob 10. uri. Pri gradnji sodeluje orkester sl. c. in kr. polka Leopold II. št. 27.

Prihodnja predstava bodo dné 1. januaria 1902. Ljudska predstava ob znižanih cenah: „Deseti brat“.

Meteorologično poročilo.

Vrhina nad morjem 865 m. Srednji vrhni del 782 m.

Dec.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetrovi	Nebo	Meteor. na vrhu
27	9. zvečer	729·4	17	brezvetr.	oblačno	
28.	7. zjutraj	730·8	19	sl. jzahod	meglă	155 mm.
	2. popol.	733·1	47	sl. jvzahod	oblačno	

Srednja včerajšnja temperatura 14°, normale -25°.

Dunajska borza

dne 28. decembra 1901

Skupni državni dolg v notah	8905
Skupni državni dolg v srebru	89—
Avtirska zlata renta	118 70
Avtirska kronska renta 4%	95 95
Ogrska zlata renta 4%	118 55
Ogrska kronska renta 4%	94 05
Avtro-ogrške bančne delnice	1588
Kreditne delnice	645 75
London vista	239 12
Nemški državni bankovci za 100 mark	117 17
20 mark	23 44
20 frankov	19 03
Italijanski bankovci	93 60
C. kr. cakinji	11 30

Mesto posebnega naznala.

Z globoko boljo napoljeni naznalo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem tužno vest, da je Bogu Vsemogučemu dopadlo našo preljabileno sestro, oziroma tetu in svakinjo, gospodino.

Otilijo Jenčič

danes predpoldne ob 1/2. ur. po dolgi, mučni bolezni, prevideno s svetotajstvom za umirajoče, poklicati v srečnejšo večnost.

Tesni ostanki drage rajanke bodo v ponedejek 30. t. m. ob 1/4. ur. popoldne iz hiše žalosti v Študentovskih ulicah št. 3 prepeljani na mirovori k Sv. Krištofu in istotam položeni v lasten grob.

Šr. maše zadušnice se bodo darovale v raznih cerkvah.

Ljubljana, 28. decembra 1901.

(2831) Globoko žalujoči ostali.

MATTONI & GIESSHÜBLER

naravne alkalične kislina

najboljša zdravilna in osvežujoča pilča, ki se je vedno dobro obnesla pri želodčnih in črevesnih boleznih, pri bolezni ledic in mehuria, in jo priporočajo najodličnejši zdravniki kot bistveno podpiralno sredstvo pri Karlovovarskih in drugih kopalnih zdravljilih, kakor tudi po rabi teh toplic in za nadaljnjo zdravljenje. (25-3)

V Ljubljani se dobiva pri Mihaelu Kastnerju in Petru Lassniku in v vseh lekarnah, večjih špecerijah, vinskih in delikatesnih trgovinah.

Meblirano mesečno sobo išče mlad gospod pri boljši rodbini za 1. januar.

Ponudbe pod „V. K.“ poste restante Ljubljana. (2822-1)

Poštna upraviteljica želi premeniti dosedanje službo.

Blagohotne ponudbe naj se upoštevajo: R. L. 100 poste restante Ljubljana. 2777-3

Mejnarodna panorama.

V poslopu meščanske bolnice.

Vstop s sadnega trga. Pogačarjev trg. Ljubljanska umetniška razstava I. vrste.

Fotoplastično potovanje po celem svetu v polni istini.

Ta teden od 29. decembra do 4. januaria 1902:

Zanimivo in udobno potovanje od Schaffhausen-a, Renin slap, Tamina-vir, Curih itd.

Tu so razstavljene slike iz vseh delov sveta v dvojnih podobah na steklu, ki so kakor naravne. Slike so izdelane v dosedaj še nedoseženi plastiki in perspektivi, in njih barve so tako nenavadnega sestava, kakor jih ne mere ustvarjati noben umetnik.

Otvorjeno vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, od 9. ure zjutraj do 9. ure zvečer. (2791)

Vstopnilna za odrasle 40 h, za otroke, dijake in vojake do narednika 20 h.

Dijaki dobé znižane cene le takrat, kadar pridejo korporativno s svojimi gg. profesorji.

Kavarna „pri malem slonu“ v Vodmatu

priredi

v torek, 31. decembra 1901.

Silvestrov večer

s tombolo in plesom.

Začetek ob 7. uri zvečer.

Vstop prost.

K mnogobrojni udeležbi vabita

(2812-1) z vsem spoštovanjem

Josip in Marija Huttér.

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

MARIJA DRENİK, Kongresni trg 7,

Hiša "Matice Slovenske".

Zunanjim naročilom se ustreza najtočnejše.

(2740-5)

Lepo predivo

kakor tudi

vse druge deželne pridelke

ter

vsako množino suhih gob

kupuje najdražje

anton Kolenc

trgovec v Celji na Stajerskem.

Kdor ima kaj blaga, naj naznani ceno in kakovost.

(2182-24)

Pri žlezah, škrofelnih, angleških bolezni, kožnih izpuščajih, protinu, revmatizmu, pri bolezni v vratu in na pljučih, starem kašlu, za slabotne malokrvne otroke priporočam svoj povsod znani in priljubljeni in od zdravnikov veliko priporočani.

(2106-7)

Lahusen-ov jedoželesnati jetrni tranz

(salo iz kitovih jeter).

Ta tako dobrin in vesno vplivajoči jetrni tranz presegajo po svoji zdravilni moči vse slične izdelke in novela zdravila. Okus je fin in mil, zato ga jemljo radi veliki in mali brez gabenja ter ga lehkovo prenašajo. Zadnje leto se je porabilo kakih 80.000 steklenic, kar najbolje izpričuje njegovo dobroto in priljubljenost. Mnogo priznanj in zahval. Cena 3 in 6 K., zadnja količina se priporoča za daljšo uporabo. Ozira naj se pri nakupu na tvrdko tovarnarja apotekarja Lahusen-a v Bremah. V Ljubljani se dobiva v lekarni pri „Mariji pomaga“, na Šubičevem trgu št. 2, v lekarni pri „Angelju“, Donajsko cesta št. 4, lekarna pri „Zlatem jelenu“, na Marijinem trgu in lekarna pri „Jednorogu“ na Mestnem trgu.

Talanda Ceylon-čaj

je jedrnat, aromatičen, čist,

St. 1 v zavojčih à K — 20, K — 50, K 1:25
St. 2 " " " — 24, " — 60, " 1:50
St. 3 " " " — 32, " — 80, " 2 —
se dobiva v vseh večjih špecerijskih trgovinah.

(2593-11)

Zaradi preselitev se daje v najem ali pa tudi v kup

hiša v Skofji Loki

v kateri se nahaja star in renomiran ključavnicaški obrt, a je pripravna tudi za kak drugi obrt.

(2771-5)

Več pove upravnštvo „Slov. Nar.“,

(2182-24)

Kašelj

utolažijo preizkušeni in fino okusni

(2344-8)

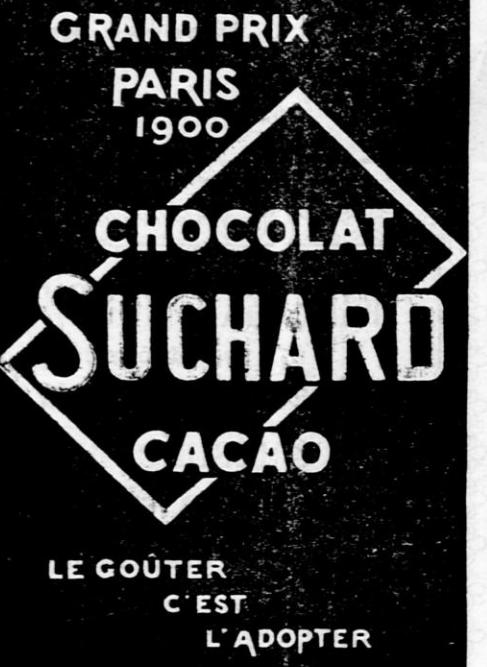
Kaiserjevi

prsni bonboni.

2740 notarsko overovljenih spričeval jamči za gotov vspeh pri kašlu, hripanosti, katarju in zastisnjenu.

Mestu teh ponujano naj se zavrne! Zavoj 20 in 40 vln.

Zalogo imajo: Mr. Pr. Mardetschlaeger v Ljubljani, v orlovi lekarni poleg železnega mostu: pri Ubaldu pl. Trnkóczyju in v dež. lekarni Milana Leusteka v Ljubljani. V Novem mestu v lekarni S. pl. Sladojević.

Proda se takoj ali s 1. februarjem dobro upeljana (2799-2)

trgovina mešanega blaga

v večjem trgu na Dolenjskem pod jako ugodnimi pogoji. S to trgovino združena je tudi kupčija z deželnimi pridelki.

Naslov se izve v upravnštvu „Slov. Nar.“,

V celih vagonih po 100 metrskih stotov s Škal nudi

Brikets

vagon blizu 22000 kom. za 140 K.

Premog v koscih

za 32 kron

na vse železniške postaje, izvzemši one na progi Spodnji Dravograd-Celje,

(2099-14)

Škalski rudokop za premog

Velenje (Juž. Štajersko.)

Rokavice

iz tkanine, glacé in pralnega usnja
dobre vrste

kakor tudi (2626-9)

kožice za snažiti

v različni velikosti po nizki ceni pri

Alojziju Persché

Pred Škofijo 22.

Nadlogar.

Prvo zagrebško lovsko društvo išče vrlega nadlogarja. Isti mora biti popolnoma več v vsaki stroki nizkega lova, poglavito v izreji fazanov in lovjenju roparske zverjadi s petljami in z zelezi, zlasti pa mora biti neutrudljiv v preganjanju lovskih tatev.

Plača je na mesec 50 K. Hiša in hlev z vrtom in 1 oralom polja na uporabo, 2 kvadratna sežnja dry ter nagrada za ubito roparsko zverjad, kakor tudi nagrada za vsakokako koristno divjačino, katera se v lovskem kraju ustrelji. Isti ima na dresuri vedno 1 do dva psa, kar se posebno dobro nagrajuje.

K ponudbam naj se prilože prepis spričeval o dosedanjem službovanju ter o izvršenih šolah kakor tudi o eventualno izvršenih izpitih (kar ni neobhodno nujno). Ponudbe naj se dopošljejo na:

Prvo zagrebško lovsko društvo, v roke Stanku Andrijević,

Ilica 37.

Prepis se ne vračajo.

Zasebna plesna šola

v veliki dvorani hotela „pri Maliču“.

Zasebni poučni tečaj in vaja za gospode in dame vsak torek in petek ob pol 8 uri zvečer. Sprejemajo se otroci in mladeniči iz boljših rodin, tudi taki, ki že znajo nekoliko plesati. Pouk vsak torek od 6. do 7. ure in vsak petek od 5. do 7. ure.

Posebno se poučuje ob vsaki dnevni uri. Plesni pouk za privatne družbe, klube in zasebne hiše v vseh antičnih in modernih plesih po lehko in hitro umljivi metodai.

Zglasi in vpiše se lahko vsak dan od 11. do 12. ure predpoldne in od 3. do 4. ure in popoldne v hotelu „pri Slonu“ sobna št. 65.

Z velespoštovanjem

Giulio Morterra, plesni mojster.

Od nedelje, 29. t. m., vsako nedeljo in praznik plesne vaje za odrasle od 5. do 9. ure zvečer. Abonements-listek do konca pusta 6 K.

(2800-2)

PARIŠKA RAZSTAVA 1900: „GRAND PRIX“.

Najvišje odlikovanje!

Na 7 prejšnjih razstavah odlikovano s prvimi darili.

Le pristno s 1860 T.P.A.P.M. na podplatu.

СЛЕТЕРВУРГЪ

1860

на подплату.

1860

Alojzij Kraczmer

Prodaja in razposojevalnica glasovirjev in harmonijev.
Sv. Petra cesta 6. Ljubljana. Sv. Petra cesta 6.

Žrebanje nepreklicno
16. januvarja 1902!

Glavni dobitek
kron 40.000 vrednosti

Srečke za ogrevalne sobe
(Wärmestuben-Lose)
Srečka à 1 krona

priporoča (2659-12)
J. C. MAYER
v Ljubljani.

Najboljše črnilo svetá!

Kdo hoče obutalo ohraniti lepo bleščeče in trpežno, naj kupuje samo
Fernolendlt čreveljsko črnilo

za svetla obutala samo (24-52)

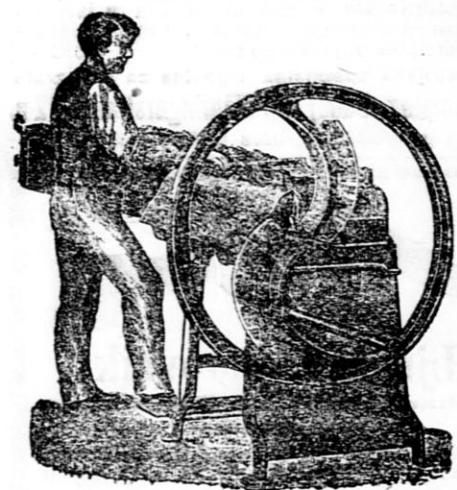
Fernolendlt crème za naravno usnje.

Dobiva se C. kr. priv. povsodi.

tovarna ustanovljena 1832. leta na Dunaji.

Tovarniška zalog: Dunaj, I., Schulerstrasse št. 21.
Radl mnogih posnemanj brez vrednosti paži naj se natančno na moje Ime St. Fernolendlt.

K. in R. JEŽEK

tovarna in livarna kmetijskih in poljedeljskih strojev v Blanskem na Moravskem.

Podružnična zalog
v Ljubljani, Dunajska cesta, v hiši gosp. Ivana Kneza na dvorišči „pri Figovcu“.

Zastopnik oziroma voditelj zaloge je
Ivan Komatič.

kateri priporoča te izdelke, posebno lahko tekoče mlatilnice z medenimi tečaji ali pa na krogli, vitiče (gelepine) od ene do štirih konjskih močij. Potem najnovješč slamo-reznicne, posebno znane patent "Austria" štev. 7, 6, 5, 4, katere se gonijo z roko ali pa z nogo, ter so posebno priročne za gepele vsake sile. Dalje sesalke (pumpe) za žnjenico, stiskalnice za grozdje in sadje, žitočistilniki, vetrore, stroje za robkanje koruze, represnice itd. po nizkih cenah.

Za vsak odvzetki komad se dá jamstvo.
Kmetovalci, kateri niso v stanu kmetijskih strojev takoj plačati, době iste tudi na obroke. (2815-1)

primerno

za novoletna darila!

Solske potrebščine, papirnate izdelke in tiskovine, kakor: razglednice, papir za dopisovanje, knjige s slikami, spise za mladino, albume za razglednice, poezije in poštne znamke, molitvenike in zapisnike, kopirne in poslovne knjige, koledarje in podložke, dalje vizitnice in pismene glave, kuyverte, račune, etikete, poročna naznanila itd. itd.

Izgotavlja urne in ceno (2617-7)

akcidenčna tiskarna in trgovina s papirjem

Karol Jill

v Ljubljani, na Kongresnem trgu.

NAJNOVEŠE

Primerna novoletna darila.

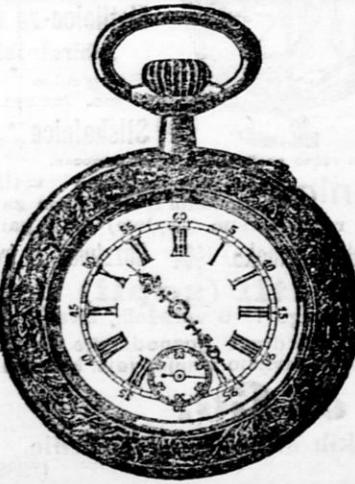
Priporočam svojo veliko zalogu finih švicarskih ur, krasne stenske ure, budilke, verižice, prstane, kako lepa in okusna različna darila iz finega kina-srebra, namizne oprave (Besteck) itd. Priporomim, da sem dobil lepo izbero švicarskih žepnih srebrnih in zlatih ur.

Vse je puncirano pri c. kr. uradu. Na razpolago so novi veliki ceniki, katere razpošiljam poštnine prosto. (101-89) Za vse blago jamčim 1 do 5 let.

Fran Čuden.

Mestni trg. Mestni trg.

Najnižje cene!

Največja zalog glasbenega orodja.

„Zastop dverne tvrdke bratov Stingl na Dunaju.“

Ubiralec glasovirjev v glasbenih zavodih:

„Glasbena Matica“ ter „Filharmonično društvo“

(2231-12) v Ljubljani.

Lastna delalnica za popravljanje.

Konjak Julien

najboljši tuzemski konjak

se dobiva pri

žr. Buzzolini-ju, Kham & Murnik-u in Ant. Stacul-u. (2813-1)

Št. 45.499.

Uabilo.

Že mnogo let oproščajo se blagotvoritelji

čestitanja ob novem letu in ob godovih

s tem, da si jemljó **oprostne listke** na korist mestnemu ubožnemu zakladu.

Na to hvalevredno navado usoja se mestni magistrat tudi letos slavno občinstvo opozarjati z dostavkom, da so razpečavanje oprostnih listkov drage volje prevzeli gospodje **Karol Karinger, Vaso Petričič** in **Albert Schäffer**.

Vrhу tega bode v smislu obstoječega ukrepa občinskega sveta raznašl mestni uradni sluga tudi letos oprostne listke po hišah.

Za vsak oprostni listek, bodisi za novo leto ali za god, je kakor doslej položiti **jedno krono**, in na vpisani pôli poleg imena pristaviti tudi število vzeti listkov.

Velikodušnosti niso stavljene meje.

Pismenim pošiljatvam bodi pridejan tudi razločni naslov pošiljatelja.

Imena blagotvoriteljev se bodo sproti razglasala po novinah.

Mestni magistrat v Ljubljani

dné 19. decembra 1901.

Župan: **Ivan Hribar.**

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)

(2765-3)